

Stanovisko Unie obhájců ČR č. 3/2025

k navrhované právní úpravě tzv. dětského certifikátu

Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky projednává v současné době Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), a další související zákony, tisk 861/0.

Skupina poslanců ve složení Barbora Urbanová, Taťána Malá, Klára Kocmanová, Michal Zuna, Marie Jílková, Radim Fiala, Lucie Potůčková, Jakub Michálek, Martina Ochodnická, Radek Vondráček a Iveta Štefanová k němu předložila obsáhlý pozměňovací návrh (dále jen „*PN posl. Urbanové*“). Navrhují v něm vytvoření speciální evidence pachatelů, kteří by mohli představovat riziko při práci s dětmi, a takovým pachatelům znemožnit práci s dětmi, a to i po zahlazení odsouzení (tzv. *dětský certifikát*).

V reakci na výše uvedený pozměňovací návrh předložila skupina poslanců ve složení Marek Benda, Karel Haas a Pavel Staněk (dále jen „*PN posl. Bandy*“) odlišný pozměňovací návrh týkající se téže problematiky, avšak upravující ji odlišným způsobem.

Ústavně-právní výbor Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky na svém zasedání konaném dne 2. 4. 2025 schválil *PN posl. Urbanové*.

Unie obhájců České republiky (dále jen „UOČR“) se seznámila s PN posl. Urbanové ve znění přijatém ústavně-právním výborem dne 2. 4. 2025, s PN posl. Bendy a dostupnými odbornými názory publikovanými ve sdělovacím prostředcích a zaujímá k nim následující

st a n o v i s k o

Základním problémem současné právní úpravy je nedostatečná ochrana dětí před pachateli trestných činů proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti, jakož i pachateli dalších zločinů. Nedostatečná ochrana se projevuje mimo jiné v tom, že:

- trestní zákoník umožňuje soudu uložit pachateli trest zákazu činnosti pracovat s dětmi pouze tehdy, pokud se trestného činu dopustil v souvislosti s prací s dětmi;
- trest zákazu činnosti může být uložen na dobu maximálně 10 let, což umožňuje sexuálním delikventům opakovat trestnou činnost po výkonu tohoto trestu;
- delší trest zákazu činnosti není soud oprávněn uložit, i když je z vypracovaných posudků zřejmé, že někteří pachatelé jsou nepoučitelní, jejich sexuální úchylna není léčitelná a může se projevit kdykoliv v budoucnosti;
- trestní zákoník neobsahuje jiný použitelný zákazový trest;
- zákon umožňuje, aby osoby, které se v minulosti dopustily trestné činnosti na dětech, založily právnické osoby, které se práci s dětmi věnují, a sami se jejich prostřednictvím na práci s dětmi podílely.

Cílem PN posl. Urbanové i PN posl. Bendy je vyřešit výše uvedené nedostatky současné právní úpravy. Oba návrhy shodně odkazují na naplnění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/93/EU, která stanoví členským státům povinnost „*přijmout opatření nezbytná k zajištění toho, aby zaměstnavatelé při náborech osob pro účely výkonu profesní nebo organizované dobrovolné činnosti, která zahrnuje přímý a pravidelný kontakt s dětmi, měli právo vhodným způsobem, jako například na základě žádosti o výpis z rejstříku trestů nebo prostřednictvím dotčené osoby, a v souladu s vnitrostátním právem požadovat informace o tom, zda byla dotčená osoba odsouzena za některý z trestných činů uvedených v člácích 3 až 7 a zda je o tom veden záznam v rejstříku trestů nebo zda jí bylo z důvodu odsouzení za některý z těchto trestných činů zakázáno vykonávat činnosti, při nichž by vstupovala do přímého a pravidelného kontaktu s dětmi*“.

UOČR podporuje nejen kroky zvyšující ochranu dětí, které se staly oběťmi trestných činů, ale i kroky zvyšující ochranu dětí, které by se oběťmi mohly stát kdykoliv v budoucnu. I přes uvedené prohlášení by **UOČR ráda upozornila na některé sporné části navrhované právní úpravy obsažené v PN posl. Urbanové, které vzbuzují pochybnosti o jejich souladu s Ústavou, Listinou základních práv a svobod a dalšími zákony, jakkoliv jejich cíl je správný.** Nadále se zaměříme především na PN posl. Urbanové, který byl schválen ústavně-

právním výborem a bude předložen Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky k hlasování.

Dětský certifikát – evidence, nebo trest?

PN posl. Urbanové navrhuje vedení evidence skutečností důležitých pro práci s dětmi, která by evidovala:

- osoby, které byly od roku 2005 až doposud odsouzeny za některý z těchto trestných činů: *trestný čin vraždy (§ 140 trestního zákoníku), těžkého ublížení na zdraví (§ 145 trestního zákoníku), ublížení na zdraví (§ 146 odst. 2 písm. b) trestního zákoníku), obchodování s lidmi (§ 168 odst. 1 písm. a) nebo § 168 odst. 2 písm. a) trestního zákoníku), znásilnění (§ 185 trestního zákoníku), sexuálního útoku (§ 185a trestního zákoníku), sexuálního nátlaku (§ 186 trestního zákoníku), pohlavního zneužití (§ 187 trestního zákoníku), zneužití dítěte k výrobě pornografie (§ 193 trestního zákoníku), týrání svěřené osoby (§ 198 odst. 2 nebo 3 trestního zákoníku), týrání osoby žijící ve společném obydlí (§ 199 odst. 2 nebo 3 trestního zákoníku),*
- osoby, které byly pravomocně odsouzeny za jiný úmyslný trestný čin (jakýkoliv, bez ohledu na trestní sazbu), *pokud v konkrétním případě soud rozhodne, že záznam v evidenci skutečností důležitých pro práci s dětmi se provede, neboť vzhledem k okolnostem případu nebo osobě pachatele hrozí nebezpečí, že se pachatel v souvislosti s činností, která zahrnuje přímý a pravidelný kontakt s dětmi, dopustí vůči dítěti trestného činu uvedeného v písmenu a) nebo činu jinak trestného, který naplňuje znaky některého z těchto trestných činů.*

Důsledkem evidence má být ztráta bezúhonnosti a s tím spojená nemožnost vykonávat zákonem stanovená zaměstnání, povolání či funkce nebo takové činnosti, k nimž je třeba zvláštního povolení, nebo jejichž výkon upravuje jiný právní předpis. PN posl. Urbanové obsahuje poměrně obsáhlý seznam zákonů upravujících povolání, zaměstnání či další činnosti, které nebude možné v důsledku záznamu v evidenci skutečností důležitých pro práci s dětmi vykonávat. Pokud jsou již vykonávány, bude to do budoucna vyloučeno.

PN posl. Urbanové bez bližšího zdůvodnění uvádí, že „výrok o záznamu v evidenci skutečností důležitých pro práci s dětmi není výrokem o trestní sankci, ale jde o „vedlejší výrok soudu“, který má buď deklaratorní nebo konstitutivní charakter (pokud by se jednalo o trestní sankci, nebylo by možné jakkoli zvažovat možnosti, jak do řešení zahrnout i případy trestných činů, o kterých bylo pravomocně rozhodnuto přede dnem nabytí účinnosti této nové právní úpravy).“¹

Na rozdíl od tohoto tvrzení je **UOČR přesvědčena, že existence evidence pachatelů ve spojení s navazujícími úpravami zákonů fakticky znemožňujícími vykonávat pachatelům určitá zaměstnání, povolání, funkce či činnosti, je sankcí v trestněprávním smyslu.**

---

¹ PN posl. Urbanové, str. 30

Sankce je v zásadě jakákoliv újma různého charakteru, která nastupuje v případě porušení zákonem stanoveného pravidla chování. V oblasti trestního práva, v níž se pohybujeme, rozhoduje o sankci vždy soud. Pouze trestní zákoník může vymezit trestní sankce (tresty a ochranná opatření²), které lze za trestné činy uložit³, a ty lze uložit jen dle podmínek stanovených v trestním zákoníku⁴. Každá trestní sankce musí být přiměřená⁵.

Uvedený princip je zakotven v čl. 39 Listiny základních práv a svobod⁶: „*Jen zákon stanoví, které jednání je trestným činem a jaký trest, jakož i jaké jiné újmy na právech nebo majetku, lze za jeho spáchání uložit.*“

Trestní zákoník umožňuje uložit pachateli poměrně širokou škálu trestů a ochranných opatření. Jedním z nich je trest zákazu činnosti⁷. Spočívá v tom, že se odsouzenému po dobu výkonu tohoto trestu zakazuje výkon určitého zaměstnání, povolání nebo funkce nebo takové činnosti, ke které je třeba zvláštního povolení, nebo jejíž výkon upravuje jiný právní předpis⁸.

Vedle trestu zákazu činnosti obsahuje trestní zákoník i další druhy zákazových trestů (zákaz držení a chovu zvířat, zákaz pobytu, zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce). Uložení některých z nich (např. zákaz pobytu) přitom není podmíněno souvislostí se spáchaným skutkem, jako v případě zákazu činnosti, nýbrž s osobou pachatele, jeho způsobem života nebo potřebou chránit veřejný pořádek, rodinu, zdraví, mravnost apod.⁹ Obdobně je na tom i trest vyhoštění¹⁰.

Přímým důsledkem záznamu v evidenci skutečností důležitých pro práci s dětmi je nemožnost vykonávat určité zaměstnání, povolání, funkci nebo činnost, ke které je třeba zvláštního povolení. O provedení záznamu v evidenci rozhoduje soud v trestním řízení samostatným výrokem rozsudku o vině¹¹. Podle názoru UOČR se nejedná o „vedlejší výrok soudu“, nýbrž o typický trest zákazu činnosti. PN posl. Urbanové tento závěr sice popírá, nicméně neuvádí žádné argumenty, kterými by svůj závěr podpořil.

Důsledkem závěru UOČR je skutečnost, že navrhovaná právní úprava, jakkoliv dobře míněna, je v příkrém rozporu s principy právního státu a spravedlivého procesu, které jsou obsaženy v Ústavě¹² a Listině základních práv a svobod¹³,

---

² § 36 tr. z.

³ § 12 odst. 1 tr. z.

⁴ § 37 odst. 1 tr. z.

⁵ § 38 tr. z.

⁶ usnesení č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod

⁷ § 52 odst. 1 písm. g) tr. z.

⁸ § 73 odst. 4 tr. z.

⁹ § 75 tr. z.

¹⁰ § 80 tr. z.

¹¹ § 121 odst. c) a § 122 odst. 2 PN posl. Urbanové

¹² Čl. 1 odst. 1) Ústavy

¹³ Čl. 38 odst. 2 Listiny

zejména pak zásadou *nulla poena sine lege*, tedy principem, že nelze někomu uložit trest, který není uveden v trestním zákoníku.

Zpětný zápis do evidence skutečností důležitých pro práci s dětmi

Podle nově navrhovaného čl. VIII PN posl. Urbanové¹⁴ mají být někteří pachatelé v evidenci uvedeni automaticky, zpětně, bez rozhodnutí soudu pouze na základě zákona. „*V evidenci skutečností důležitých pro práci s dětmi podle § 9d zákona č. 269/1994 Sb., ve znění účinném ode dne 1. ledna 2027, se k 1. lednu 2027 zaznamenají také údaje o osobě, která byla pravomocně odsouzena do 31. prosince 2026 za trestný čin, jehož znaky odpovídají všem znakům některého z trestných činů uvedených v § 9d odst. 1 písm. a) zákona č. 269/1994 Sb., ve znění účinném ode dne 1. ledna 2027, pokud k pravomocnému odsouzení za takový trestný čin došlo nejdříve v roce 2005 a dosud neuplynula doba, po kterou má být záznam v takové evidenci veden podle § 9d odst. 3 písm. a) nebo b) zákona č. 269/1994 Sb., ve znění účinném ode dne 1. ledna 2027.*“

PN posl. Urbanové nerozlišuje pachatele, jejichž trest je dosud vykonáván, od pachatelů, kteří svůj trest vykonali, ale ani od pachatelů, jejichž odsouzení bylo zahlazeno¹⁵.

Důsledkem zahlázení odsouzení je situace, že se na odsouzeného hledí, jako by nebyl nikdy odsouzen¹⁶. **UOČR konstatuje, že především u těchto osob považuje jejich novou evidenci způsobující nemožnost vykonávat určité zaměstnání, povolání či funkci za novou trestní sankci.**

Mnoha pachatelům byl v minulosti současně s jiným trestem uložen i trest zákazu činnosti. Byl-li trest zákazu činnosti vykonán, hledí se na pachatele, jako by nebyl odsouzen¹⁷. Nyní by jim měl být obsahově totožný zákaz uložen opakovaně.

Trestnost činu se posuzuje a trest se ukládá podle zákona účinného v době, kdy byl čin spáchán¹⁸. Uložení trestu (byť v podobě evidence, ale spojené se zákazem zaměstnání, povolání či funkce), který nebylo možné uložit v době spáchání trestného činu, porušuje zákaz retroaktivity vyplývající z Listiny základních práv a svobod a dalších právních předpisů.

Princip právní jistoty patří k zásadním definičním znakům materiálního právního státu. Jeho součástí je zejména předvídatelnost postupu zákonodárce a zákaz retroaktivity právních norem, které vylučují, aby zákonnou legislativní procedurou přijatý právní předpis způsobil zamýšlené účinky dříve, než byl

---

¹⁴ Přechodná ustanovení k zákonu č. 269/1994 Sb., o rejstříku trestů

¹⁵ § 105 tr. z.

¹⁶ § 106 tr. z., § 74 odst. 2 tr. z.

¹⁷ § 74 odst. 2 tr. z.

¹⁸ Čl. 40 odst. 6 Listiny

vyhlášen¹⁹. Z uvedeného důvodu je nutné zvolený postup odmítnout pro jeho rozpor se základními právy a svobodami zaručenými ústavním pořádkem.

Seznam evidovaných trestných činů

Nově navrhované znění § 9d písm. a) zákona o rejstříku trestů obsahuje jedenáct trestných činů, jejichž pachatelé mají být evidováni v evidenci skutečností důležitých pro práci s dětmi tzv. automaticky. Tyto trestné činy se dají rozdělit v zásadě do dvou skupin:

- Trestné činy, jejichž oběti musí být dítě²⁰
  - ublížení na zdraví (§ 146 odst. 2 písm. b) trestního zákoníku),
  - obchodování s lidmi (§ 168 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku,
  - pohlavní zneužití (§ 187 trestního zákoníku),
  - zneužití dítěte k výrobě pornografie (§ 193 trestního zákoníku).

- Trestné činy, jejichž oběti nemusí být dítě
  - vražda (§ 140 trestního zákoníku),
  - těžké ublížení na zdraví (§ 145 trestního zákoníku),
  - obchodování s lidmi (§ 168 odst. 2 písm. a) trestního zákoníku),
  - znásilnění (§ 185 trestního zákoníku),
  - sexuální útok (§ 185a trestního zákoníku),
  - sexuální nátlak (§ 186 trestního zákoníku),
  - týrání svěřené osoby (§ 198 odst. 2 nebo 3 trestního zákoníku),
  - týrání osoby žijící ve společném obydlí (§ 199 odst. 2 nebo 3 trestního zákoníku).

I když je cílem navrhované úpravy co nejvíce chránit děti před nebezpečnými pachateli, **vyjadřuje UOČR podivení, proč mezi trestnými činy taxativně vyjmenovanými v § 9d nejsou i další, obsahově srovnatelné a hodnotově snad i závažnější trestné činy**, jako například:

- mučení a jiné nelidské a kruté zacházení (§ 149 trestního zákoníku),
- neoprávněné odebrání tkání a orgánů (§ 164 trestního zákoníku),
- svěření dítěte do moci jiného (§ 169 trestního zákoníku)
- braní rukojmí (§ 174 trestního zákoníku)
- prostituce ohrožující mravní vývoj dětí (§ 190 trestního zákoníku)
- šíření pornografie (§ 191 trestního zákoníku),
- výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií (§ 192 trestního zákoníku)
- zneužití dítěte k výrobě pornografie (§ 193 trestního zákoníku)
- navazování nedovolených kontaktů s dítětem (§ 193b trestního zákoníku)

---

¹⁹ Nález Ústavního soudu Pl. ÚS 22/13 ze dne 12. 11. 2013

²⁰ § 126 tr. z. „Dítětem se rozumí osoba mladší osmnácti let, pokud trestní zákon nestanoví jinak.“

- svádění k pohlavnímu styku (§ 202 trestního zákoníku),
- nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy (§ 283 trestního zákoníku)
- přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu (§ 284 trestního zákoníku)
- nedovolené pěstování rostlin obsahujících omamnou nebo psychotropní látku (§ 285 trestního zákoníku)
- šíření toxikomanie (§ 287 trestního zákoníku),
- a další.

Objektem ochrany většiny zde uvedených trestných činů je rovněž dítě. Pachatelé těchto trestných činů jsou dětem minimálně stejně nebezpeční, jako pachatelé trestných činů uvedených v nově navrhovaném § 9d.

Je věcí zákonodárce, před jakými pachateli se rozhodne děti chránit. Je však věcí odborné veřejnosti, aby jeho rozhodnutí podrobila analýze a v daném konkrétním případě upozornila, že deklarovaný cíl - ochrana dětí - není zcela naplněn.

Děti jsou chráněny před pachateli vražd a těžkých újem na zdraví, ale nejsou na stejné úrovni chráněny před pachateli, kteří mučí děti či je berou jako rukojmí. Jsou chráněny před pachateli pohlavního zneužití, ale nejsou na stejné úrovni chráněny před pachateli odebírajícími dětem orgány a zneužívajícími je k výrobě pornografie. Již vůbec pak nejsou chráněny před pachateli, kteří přechovávají drogy a prodávají je dětem.

UOČR bere na vědomí zájem zákonodárce chránit děti před sexuálními predátory (byť ne před všemi), chránit děti před násilníky (byť ne před všemi) a nechránit je před drogovými dealery. Považuje však za svoji povinnost na uvedený nedostatek upozornit a doporučit opětovnou kritickou analýzu trestných činů uvedených v § 9d písm. a).

Dopad záznamu v evidenci skutečností důležitých pro práci s dětmi

V důsledku toho, že PN posl. Urbanové neprošel standardním připomínkovým řízením, není v tento okamžik jasné, kolika pachatelů od roku 2005 do současnosti se má nová právní úprava týkat a jaký dopad bude mít do činnosti soudů.

Uvedený údaj je podle názoru UOČR vhodné znát ještě před přijetím nové zákonné úpravy, neboť bude mít vliv na počet osob, které budou automaticky zaneseny do evidenci skutečností důležitých pro práci s dětmi. Právě tyto osoby se s největší pravděpodobností začnou během krátké doby obracet na soudy s návrhem na opravu nebo výmaz záznamu v evidenci, neboť budou mít za to, že záznam neměl být proveden, protože nejsou splněny podmínky pro jeho provedení²¹ (mj. i z důvodů v tomto stanovisku uvedených). Nelze proto vyloučit mimořádné zatížení soudů právě takovými návrhy, jejichž přezkoumání bude vyžadovat

---

²¹ Čl. IV bod 2 zákona o rejstříku trestů

obstarání archivního trestního spisu, jeho nastudování a rozhodnutí, zda měl být záznam v evidenci proveden.

Uvedený údaj je podle názoru UOČR nezbytný rovněž pro posouzení dopadu právní úpravy do počtu zaměstnanců a podnikatelů, kteří dosud vykonávají činnost, kterou již nebudou moci vykonávat po přijetí PN posl. Urbanové.

UOČR se pokusila z dostupných statistických údajů získat počet osob, které by mohly být navrženou právní úpravou přímo dotčeny, a dospěla k počtu cca 25.000 osob. To je přibližný počet osob, které byly od roku 2005 odsouzeny za některý z trestných činů uvedených v § 9d písm. a) zákona o rejstříku trestů a měly by být automaticky uvedeny v evidenci skutečností důležitých pro práci s dětmi. Pokud by byl taxativní výčet trestných činů uvedených v § 9d písm. a) rozšířen, jednalo by se o počet daleko vyšší.

Obsah výpisu z evidence

Výstupem z evidence skutečností důležitých pro práci s dětmi bude podle PN posl. Urbanové **výpis obsahující označení soudu a spisovou značku, pod kterou se řízení vedlo**²². Na rozdíl od klasického výpisu z rejstříku trestů nebude výpis obsahovat žádné bližší informace týkající se právní moci rozsudku, spáchaného trestného činu, uloženého trestu, zahlazení odsouzení apod.²³

Vzhledem k tomu, že poškozenými (oběťmi) trestných činů, jejichž pachatelé budou v evidenci uvedeni, nemusí být výhradně děti (viz výše), ztotožňuje se UOČR s obavami odborné veřejnosti, že **nová právní úprava postaví na roveň pachatele trestných činů spáchaných na dospělých s pachateli trestných činů spáchaných na dětech, stejně jako pachatele násilných trestných činů s pachateli sexuálních trestných činů apod.** Byť jsou z pohledu trestního práva ve stejném postavení, je nepochybně rozdíl, jestli s dětmi pracuje osoba, která před 20 lety ublížila dospělému na zdraví, nebo před dvěma lety znásilnila dítě. Uvedená výhrada je o to naléhavější, že se mají dostat do evidence i osoby, jejichž odsouzení již bylo zahlazeno a hledí se na ně jako na nevinné.

UOČR doporučuje uvedenou obavu zohlednit a přijmout takovou právní úpravu, aby k tomu nemohlo dojít.

Seznam zaměstnání, povolání a jiných činností, jichž se návrh dotýká

PN posl. Urbanové obsahuje vcelku obsáhlý seznam zaměstnání, povolání a činností, jež nebude možné vykonávat bez dětského certifikátu. Jedná se nejen o zaměstnání a povolání, která přicházejí do přímého kontaktu s dětmi (včetně

---

²² § 14a zákona o rejstříku trestů

²³ § 3 zákona č. 296/1994 Sb., o rejstříku trestů

pedagogů, lékařů, zdravotnického personálu apod.), tak povolání či činností, která do kontaktu s dětmi přijít nikdy nemusí. To se týká zejména některých živností²⁴:

- poskytování tělovýchovných a sportovních služeb
- psychologické poradenství a diagnostika
- masérské, rekondiční a regenerační služby
- návrhářská, designérská, aranžérská činnost a modeling
- fotografické služby
- provozování kulturních, kulturně-vzdělávacích a zábavních zařízení, pořádání kulturních produkcí, zábav, výstav, veletrhů, přehlídek, prodejních a obdobných akcí
- provozování tělovýchovných a sportovních zařízení a organizování sportovní činnosti
- poskytování služeb osobního charakteru a pro osobní hygienu

Shodně jako v případě trestných činů zařazených do § 9d zákona o rejstříku trestů UOČR respektuje, že je věcí zákonodárce rozhodnout, jakým způsobem bude děti chránit a jaká povolání nedovolí vykonávat pachatelům konkrétních trestných činů. I zde je však věcí odborné veřejnosti, aby jeho rozhodnutí podrobila analýze a v daném konkrétním případě upozornila na nedokonalost právní úpravy.

Ta v tomto případě spočívá v tom, že **mezi zaměstnáními, povoláními či činnostmi, k nimž je třeba zvláštního povolání, je mnoho takových, které buď nepřijdou do styku s dětmi vůbec, nebo toliko v podobném rozsahu jako jakýkoliv jiný občan.** Podle názoru UOČR tak není odůvodněný plošný zákaz práce některým zaměstnancům, ani plošný zákaz výkonu živnostenské činnosti některým podnikatelům.

Dohoda o vině a trestu

V rámci pozměňovacího návrhu je navrhována i změna úpravy dohody o vině a trestu. V § 175b tr. ř. je navržen nový text 3. odst. tohoto znění: *„Nedošlo-li k dohodě o prohlášení o záznamu v evidenci skutečností důležitých pro práci s dětmi, podá státní zástupce spolu s návrhem na schválení dohody o vině a trestu soudu návrh, aby rozhodl, že provede záznam do takové evidence.“*

Na tuto navrhovanou změnu navazuje úprava textu § 314r odst. 1 tr. řř., podle níž pokud dohoda o vině a trestu neobsahuje prohlášení o záznamu v evidenci skutečností důležitých pro práci s dětmi, soud o tom rozhodne samostatně, a to i bez návrhu státního zástupce, pokud shledá, že jsou pro provedení nebo neprovedení záznamu v takové evidenci splněny zákonné podmínky.

Podle názoru UOČR je navrhovaná změna v rozporu se základním paradigmatem dohody o vině a trestu, jímž je právě zmíněná dohoda. Tedy konsensuální prohlášení obviněného či obžalovaného a státního zástupce o tom,

---

²⁴ Příloha č. 7 k zákonu č. 455/1991 Sb., ve znění účinném ode dne 1. ledna 2027

že uzavřeli dohodu, v jejímž rámci obviněný či obžalovaný uznal, že spáchal tvrzený skutek, a následně se se státním zástupcem dohodl na trestu. Soudu pak přísluší buď dohodu schválit, nebo odmítnout, pokud ji shledá nesprávnou nebo nepřiměřenou z hlediska souladu se zjištěným skutkovým stavem²⁵. Podle nálezů Ústavního soudu²⁶ je soudu při řízení o schvalování dohody o vině a trestu přenechána role určité „pojistky“, že je sjednaná dohoda v souladu se zákonem, je správná a vyjadřuje pravou a skutečnou vůli obviněného, který ji sjednal s plnou znalostí všech důsledků s ní spojených. Soud je vázán obsahem dohody a pokud ji schválí, je přípustná její modifikace pouze do té míry, že může rozhodnout o náhradě škody, pokud je výše škody jako součást skutkového stavu natolik spolehlivě prokázána, že lze dle § 228 tr. ř. uložit obviněnému či obžalovanému její náhradu. Jak z nálezů vyplývá, není-li výše škody spolehlivě prokázána, nelze povinnost k její náhradě uložit v rámci schvalování dohody o vině a trestu.

Navrhovaná změna tr. řádu je zjevně mimo tento rozhodovací prostor soudu, neboť záznam v evidenci skutečností důležitých pro práci s dětmi je opatřením, které má sankční podobu (viz výše).

V souvislosti s prohlášením viny, což je obdobný institut umožňující zkrácení trestního řízení, konstatoval Ústavní soud²⁷, že se uznáním viny obžalovaný vzdává opravných prostředků, jakékoliv možnosti obhajoby v otázce viny a následně je „vydán na milost“ soudům. Princip dohody o vině a trestu se od institutu prohlášení viny významně liší, ovšem tato odlišnost by navrhovanou změnou byla dost zásadně modifikována v neprospěch obviněného či obžalovaného. Podle navrhované změny by existovala procesní možnost nad rámec dohody o vině a trestu trest ještě významně zpřísnit rozhodnutím o záznamu v evidenci skutečností důležitých pro práci s dětmi, a tím velmi zásadně zasáhnout do ústavního práva na svobodnou volbu povolání²⁸ či práva svobodně se sdružovat²⁹ a z toho vyplývající právo na aktivní činnost v takovém to sdružení.

Kromě této ryze právní roviny považuje UOČR navrženou změnu za vysoce kontraproduktivní z hlediska již zmíněného smyslu a cíle dohody o vině a trestu. Tím je konsensuální podstatné zjednodušení trestního řízení, jeho zkrácení a zefektivnění. Jejím principem je doznání obviněného, že spáchal skutek, který je mu dáván za vinu, výměnou za dohodnutý mírnější trest³⁰. Lze si jistě představit případy, kdy se obžalovaný či obviněný dohodne se státním zástupcem i na záznamu v evidenci skutečností důležitých pro práci s dětmi. Stejně jako si lze představit případy, kdy k této dohodě nedojde, což by mělo být důvodem pro to, aby žádná dohoda o vině a trestu nebyla uzavřena. Pokud ovšem obviněný nebo obžalovaný nebude mít jistotu, že nad rámec toho, co doznal a ve vztahu k čemuž pak akceptoval i dohodu o vině a trestu, bude hrozit zpřísnění tohoto trestu, lze

---

²⁵ § 314r tr. řádu

²⁶ Nález Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 1420/22 ze dne 6. 12. 2022, odst. 33, Obdobně nález Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 236/23 ze dne 9. 5. 2023, odst. 22.

²⁷ Nález Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 1873/23 ze dne 7. 8. 2024, odst. 29

²⁸ čl. 26 Listiny základních práv a svobod

²⁹ čl. 20 Listiny základních práv a svobod

³⁰ nález Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 1420/22 ze dne 6. 12. 2022, odst. 29

důvodně předpokládat, že řada obviněných či obžalovaných odmítne takovouto dohodu s nejistým dalším vývojem uzavřít.

Návrhy UOČR na změnu navrhované právní úpravy

UOČR podporuje snahu zákonodárce zvýšit ochranu dětí před pachateli násilných a sexuálních trestných činů. Je smutnou pravdou, že současná právní úprava má v tomto směru značné deficity, z nichž nejzávažnější byly výše specifikovány. Navrhovaná právní úprava se je snaží řešit způsobem, který není podle názoru UOČR vždy v souladu s ústavním pořádkem.

UOČR doporučuje otevřeně přiznat, že zákaz práce s dětmi je materiálně trestní sankcí spojenou se spácháním konkrétního trestného činu konkrétním pachatelem. UOČR navrhuje přenést podstatnou část navrhované právní úpravy do trestního zákoníku a doplnit seznam zákazových trestů o **nový trest zákazu práce s dětmi**. Ten by soud musel, popř. mohl uložit, pokud se pachatel dopustil úmyslného trestného činu na dítěti (násilného, sexuálního i jakéhokoliv jiného), a to na podstatně delší dobu, než v případě trestu zákazu činnosti (včetně případného zákazu práce s dětmi na doživotí).

Tím by byla vypořádána převážná část námitek, které dosud vůči PN posl. Urbanové zaznívají a jsou obsaženy i v tomto stanovisku: jednalo by se o trestní sankci, která by byla v souladu s čl. 39 Listiny základních práv a svobod a § 12 a § 37 odst. 1 tr. z. stanovena trestním zákoníkem, o jejím uložení by rozhodoval soud v intencích nově upraveného trestu zákazu práce s dětmi, při uložení tohoto trestu by byly uplatněny obecné zásady pro ukládání trestů uvedené v § 39 a násl. trestního zákoníku. Účel pozměňovacího návrhu by byl naplněn standardními prostředky, které trestní právo zná a umí s nimi pracovat.

Trest zákazu práce s dětmi by byl uveden ve výpisu i opisu z rejstříku trestů a mohl by být předložen tam, kde má být podle PN posl. Urbanové předkládán výpis z evidence skutečností důležitých pro práci s dětmi. Výpis z rejstříku trestů by obsahoval označení trestného činu, za nějž byl pachatel trestem zákazu činnosti potrestán. V případě delšího trvání takového trestu (včetně trestu zákazu práce s dětmi na doživotí) by nepřicházelo v úvahu zahlázení trestu.

Trest zákazu práce s dětmi by nebylo možné uložit zpětně pachatelům, kteří již byli pravomocně odsouzeni, tím spíše pachatelům, jejichž odsouzení již bylo zahlázeno. Dlouhodobou nečinnost zákonodárce nelze nahradit neústavní právní úpravou, jejímž jediným cílem je retroaktivní uložení trestu za období, kdy zákonodárce mlčel.

Kromě těchto změn **UOČR doporučuje** upřesnit seznam úmyslných trestných činů, u nichž by soud musel a mohl trest zákazu práce s dětmi uložit.

UOČR doporučuje obligatorní uložení trestu zákazu práce s dětmi pachatelům trestných činů spáchaných na dětech, u ostatních úmyslných trestných činů doporučuje ponechat rozhodnutí o uložení trestu na soudu v případě, že *vzhledem*

k okolnostem případu nebo osobě pachatele hrozí nebezpečí, že se pachatel v souvislosti s činností, která zahrnuje přímý a pravidelný kontakt s dětmi, dopustí vůči dítěti úmyslného trestného činu.

UOČR doporučuje upravit podmínky uzavření dohody o vině a trestu tak, aby nebyl ovlivněn její základní princip.

Pokud by zákonodárce setrval na názoru, že PN posl. Urbanové není obsahově trestem a ob stojí v testu ústavnosti, zejména s ohledem na čl. 39 Listiny základních práv a svobod³¹, **UOČR navrhuje následující změny PN posl. Urbanové:**

- i v tomto případě doplnit trestní zákoník o nový druh trestu – zákaz práce s dětmi (shodně s návrhem výše), neboť tím bude zákonným způsobem vyplněna mezera v ochraně dětí před pachateli trestných činů;
- podrobit opětovné kritické analýze seznam trestných činů vyjmenovaných v § 9d zákona o rejstříku trestů, tak, aby více odpovídal původnímu záměru;
- vypustit zpětný záznam v evidenci skutečností důležitých pro práci s dětmi u pachatelů, jejichž odsouzení již bylo zahlazeno, neboť se jedná o návrh v rozporu s ústavním pořádkem;
- umožnit soudu zkrátit dobu evidence v případě, že *vzhledem k osobě pachatele již nehrozí nebezpečí, že se pachatel v souvislosti s činností, která zahrnuje přímý a pravidelný kontakt s dětmi, dopustí vůči dítěti trestného činu uvedeného v písmenu a)*;
- podrobit opětovné kritické analýze seznam zaměstnání, povolání, funkcí a činností, které nebude možné v důsledku navržené změny vykonávat tak, aby se jednalo pouze o osoby, které se skutečně dostávají při výkonu svého zaměstnání či činnosti do přímého a pravidelného kontaktu s dětmi;
- doplnit výpis z evidence skutečností důležitých pro práci s dětmi o údaj, zda se pachatel dopustil trestného činu na dítěti, nebo jiného trestného činu.

V Praze dne 16. dubna 2025

Unie obhájců České republiky
JUDr. Tomáš Sokol, prezident

---

³¹ Čl. 39 Listiny základních práv a svobod: *Jen zákon stanoví, které jednání je trestným činem a jaký trest, jakož i jaké jiné újmy na právech nebo majetku, lze za jeho spáchání uložit.*